

Muistutus YM/3725/11.01.08.00/2011

Lemminkäinen Infra Oy:n ympäristölupahakemus ja maa-aineslupa Vantaan Riipilän kylässä kiinteistöille (416-4-485 ja 416-4-624)

Kallionlouhinta on suunnattava maakuntakaavan osoittamille alueille, joilla sijaitsee merkittäviä kiviainesvarantoja (E-kaavamerkintä). Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen ja sen ympäristön nykyinen, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset. Valtioneuvoston joulukuussa 2012 antaman periaatepäätöksen päätavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen sekä edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Lemminkäinen Infra Oy:n hanke ei tue näistä kumpaakaan. Nurmijärven Luonto ry painottaa, että Lemminkäinen Infra Oy:n hanke on ongelmallinen sijaintinsa suhteen, sillä se rikkoo Nurmijärven ja Vantaan välistä luonnon ydinaluetta sekä vaarantaa maakunnallisen ekologisen yhteyden. Lisäksi se huonontaa erityisiä luonnonolosuhteita läheisillä luonnonsuojelualueilla. Aloitustilua ei tule myöntää ennen ympäristölupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa.

1. Kaava

Lemminkäinen Infra Oy on hakenut kallionlouhinnalle lupaa alueelle, jolla on kaavoituksellisia esteitä. Hankealueella ei ole maakuntakaavan mukaan merkitty kiviainesvarantoja (E-merkintä). Sen sijaan suunnittelualue on merkitty taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialueeksi (Uudenmaan 2. maakuntakaava). Merkintä suosittelee maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä nykyisessä käytössä mikäli taajamatoiminnolle tai työpaikka-alueille ei ole tarvetta. Lisäksi maakuntakaavan nykyinen kaavamerkintä ottaa huomioon alueen maisemalliset ominaispiirteet, turvaa ja vahvistaa ympäristö- ja luontoarvoja sekä alueen virkistyskäyttöä. Hankealue on Vantaan yleiskaavassa esitetty metsätalousalueeksi ja sen läpi kulkee pohjois-eteläsuuntainen ratsastusreitti. Alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen (YSL 12§). Alueen muu suunniteltu käyttö ei saa aiheuttaa alueen virkistyskäytölle eikä läheisyydessä sijaitseville luonnonsuojelualueille sellaisia melu- tai muita häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät niiden luontoarvoja.

2. Viheryhteydet

Suunnittelualueen pohjoispuolella kulkee viheryhteystarve, jolla on osoitettu virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluva viheryhteys (Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava). Riipilän hankealue on tärkeä osa alueellista itä - länsisuuntaista viherkehää. Lamminsuon suojelualueelta on merkitty myös viheryhteystarpeet Nurmijärven suuntaan. Alueen suunnittelussa on huolehdittava siitä, että maakuntakaavan merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, sekä alueen maisema-arvot. Viheryhteyden mitoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta ekologisen verkoston toimivuutta ei heikennetä. Maakuntakaavan viheryhteyksimerkintä myös osoittaa, että luonnonsuojelualueet sekä virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa virkistyskäyttöön, eikä niiden maankäytöllistä käyttöä tule muuttaa.

3. Melu

Merkittävä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentävä tekijä on melu. Lemminkäinen Infra Oy:n suunnittelema hanke lisää paikallista melua Riipilän alueella, joka on jo kahden merkittävän melulähteen välissä. Riipilän hankealueen nykyinen pinnanmuoto suojaa asutuskeskittymiä moottoritien (Vt3) melulta, jonka meluarvoja (>60dB) on esitetty Lemminkäinen infra Oy:n hankkeen meluraportissa. Alueen itäpuolinen osa on Helsinki-Vantaan lentomelualuetta (melutaso L_{DEN} 55-60 dB(A), ylilento >60dB, Finavia WebTrak5). Kasvavan pääkaupunkiseudun rakenteen tulee Valtioneuvoston periaatepäätöksen sekä ympäristölainsäädännön ja ympäristömeludirektiivin (2002/49/EY) meluntorjunnan keskeisten tavoitteiden mukaisesti olla uusien alueiden osalta melutasoltaan sen mukaisia, että päiväajan keskiäänitaso jää alle ohjearvon 55 dB. Taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla ohjeena on, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä

yöohjearvoa 40 dB. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava, että hiljaisia alueita jää luonnon virkistyskäytön tarpeisiin ja asutuksen läheisyyteen sekä erityisesti luonnonsuojelualueiden, kuten Lamminsuon luonnonsuojelualueen sekä Riipilän vanhan metsän ympäristöön.

4. EU-direktiivin mukaiset uhanalaiset eliölajit

Syväojan maastossa ja Lamminsuon luonnonsuojelualueella (YSA014153) on todettu elinvoimainen liito-oravakanta. Riipilän vanhan metsän (AMO010348) alueesta 4,5 ha on vanhojen haapojen osalta liito-oraville soveltuvaa elinympäristöä (luokka 1) ja kulkuyhteydet alueelle ovat kohtalaisen hyvät (Ahola, A., Koskimies, P. & Manninen, E. 2016: Vantaan Riipilän suojeluohjelma-alueen luontoselvitykset 2015. – Faunatican raportteja 9/2016). Liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat käytännössä aina arvioituja laajempia kuin mitä yksittäisten vuosikohtaisten havaintojen avulla voidaan määritellä. Uhanalaisen liito-oravan hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä ja lajin kulkuyhteydet ovat oikeuskäytännön mukaan suojeltuja esiintymisalueiden pirstoutumiselta. Riipilän vanhan metsän lehtoalueen ja 7,6 ha luonnonsuojelualuevarauksen lintulajisto on erittäin runsasta (alueen pesimätiheys 566 paria/km², Suomessa keskim. 225-250 paria/km²). Uhanalaisista lajeista on tavattu hömötiainen sekä silmälläpidettävistä punavarpuunen, harmaapäätikka (lintudirektiivin I liitteen laji), palokärki, uuttukyyhky ja käki. Lemminkäinen infra Oy:n hanke tulisi toteutuessaan kohtuuttomasti heikentämään alueen linnuston pesintämahdollisuuksia.

5. Luonnonsuojelualueet ja luonnonvarojen käyttö

Lemminkäinen Infra Oy:n suunnittelualue sijaitsee neljän (4) arvokkaan luontoalueen välissä: Lamminsuon luonnonsuojelualue (YSA014153), Lammin lehtorinne, Katajiston korpi ja Rosbackan puronvarsilehto. Lisänä on Riipilän vanhojen metsien suojelualuevaraus (AMO010348), jolle Faunatic Oy on tehnyt uuden luontokartoituksen (Ahola, A., Koskimies, P. & Manninen, E. 2016: Vantaan Riipilän suojeluohjelma-alueen luontoselvitykset 2015. – Faunatican raportteja 9/2016). Riipilän vanhan metsän alueella on mm. huomattavan arvokas haapavaltainen kuiva keskiravinteinen lehto, joka on valtakunnallisesti erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi sekä alueen halki kulkee luonnontilainen noro. Alue on Metsälain 10 § (lehtokorvet, rehevät lehtolaidut; norojen välittömät lähiympäristöt) ja Vesilain 2 luvun 11§ (luonnontilainen uoma/noro) mukainen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä elinympäristö.

Kiviaineisten arvioitu käyttö on ollut laskussa vuodesta 2008 asti ja tuotanto sekä myynti ovat olleet laskupainotteisia (Infra-alan tilastotieto kaiva.fi). Nykyiset ympäristöluvut riittävät tuottamaan tarvittavan kiviaineksen jopa 25 vuodeksi (Kiviaines- ja luonnonkiviteollisuuden kehitysnäkymät, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 54/2015). Kiviaineksen kysyntä ei tule kasvamaan tulevaisuudessa, sillä luonnonvarojen kierrätys ja nykyisten ympäristöluvanalaisten hankkeiden tuottamien kivivarantojen hallittu käyttö vähentävät tarvetta uusille kallionlouhintahankkeille myös pääkaupunkiseudulla (Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisu 33/2013 Materiaalitehokkuusohjelma; Euroopan komissio - Resurssitehokkuusohjelma). Suomi on asukasmäärään suhteutettuna yksi EU:n suurimmista kiviaineksen käyttäjistä. Luonnonsuojelulain tavoitteena on luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen ja kehittämällä kiviaineksen kierrätystä sekä kiertotaloutta voidaan nämä tavoitteet saavuttaa. Riipilän kallioperän kiviaines on ns. massakiviainesta, joka soveltuu laadultaan vähemmän vaativiin infrarakentamiskohteisiin (GTK, kallioperäkartta). Lemminkäinen Infra Oy:n hankkeesta saatavat hyödyt ovat siten merkittävästi vähäisempiä kuin hankealueen, Lamminsuon luonnonsuojelualueen ja Riipilän vanhan metsän suojelualueen ympäristö- ja luontoarvot.

Nurmijärvellä 3.3.2016

Selen Raiskila, FT
puheenjohtaja

Tapio Tiirikainen
varapuheenjohtaja